

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ไม่บ่อยนัก ที่บุคคลในแวดวงสื่อสารมวลชน เมื่อพ้นจบชีวิตลง ผู้คนทุกระดับในสังคมต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า รู้สึกเสียใจ เสียใจต่อการจากไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ ในพริบตาว่าการเสียชีวิตแพร่สะพัดอย่างเป็นทางการ สื่อมวลชนทุกแขนง ต่างลงข้อความสดุดีในความดีงาม และคุณประโยชน์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

ตามปกติแล้ว การจากไปของบุคคลในวิชาชีพสื่อสารมวลชน มักเป็นการจากไปแบบเงียบๆ รับรู้กันภายในแวดวงแคบๆ เท่านั้น แม้ว่าบุคคลนั้นจะเคยสร้างคุณประโยชน์นานับประการเมื่อยังมีชีวิตอยู่และได้รับการสรรเสริญในคุณงามความดีที่ทำได้ แต่ในทางกลับกัน พวกเขาเหล่านั้นกลับตายอย่างคนธรรมดาคนหนึ่ง ที่เอ่ยนามแล้วประชาชนส่วนใหญ่อาจไม่เคยได้ยิน แม้แต่ชื่อเสียงเรื่องนาม ดังเช่น การเสียชีวิตของ ไชติ ทศนิยะเวช เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2537 ท่านผู้นี้ นับได้ว่าเป็นคนหนังสือพิมพ์ที่ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่ง เพียบแน่นไปด้วยความรู้ความสามารถในวิชาชีพอย่างแท้จริง กอปรไปด้วยจริยธรรม จรรยาบรรณ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ จนได้รับการยกย่องให้เป็น “แม่แบบของนักหนังสือพิมพ์” ดังเช่น ข้อสังเกตของ ดร.ณิ หิรัญรักษ์ ที่ว่า

“...ท่านได้ฝากผลงานชิ้นสำคัญให้กับวงวิชาการ และวิชาชีพหนังสือพิมพ์ภายใต้โครงการบัญญัติศัพท์หนังสือพิมพ์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถานแห่งประเทศไทยอีกด้วย...” (ไชติ ทศนิยะเวช, 2537 : 70)

หรือตัวอย่างการจากไปของสื่อมวลชนท่านอื่นๆ เช่น เทห์ จงคดีกิจ ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ ซึ่งมีประวัติการทำงานด้านสื่อสารมวลชนเป็นเวลายาวนาน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อาจมีเหตุการณ์พิเศษ ที่แตกต่างไปจากที่กล่าวมาข้างต้น คือ การให้คุณค่า และความสำคัญแก่บุคคลผู้มีคุณประโยชน์ต่อวงการสื่อสารมวลชนในยามที่เสียชีวิตลง ไม่ว่าจะ เป็นด้วยสาเหตุใดก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าว ได้กลายเป็นข่าวใหญ่โต สร้างความสะเทือนใจให้กับ ประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ดังตัวอย่าง เหตุการณ์ลอบสังหาร แสงชัย ตุนทรวัฒน์ ผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จนถึงแก่ชีวิตในวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2539 เหตุการณ์ ครั้งนี้ สร้างความรู้สึกระเทือนใจ และเสียค่าในการสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าของ วงการสื่อสารมวลชนไทยไปอย่างไม่มีใครคาดคิด

และในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2540 วงการสื่อสารมวลชน ก็สูญเสียคนดีที่ยิ่งใหญ่ของ วงการกีฬาไทย เป็นที่กล่าวขานกันมากที่สุดเขาชื่อ อ.ไฉ่ เอกชัย นพจินดา นักพากย์ฟุตบอล ทางโทรทัศน์ชื่อดัง, ผู้ประกาศข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน เขาจากไปอย่างกระทันหัน ด้วยโรคหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ภายหลังจากนำตัวส่งโรงพยาบาลเปาโต แพทย์ไม่สามารถเยียวยารักษาชีวิตของเขาไว้ได้ อ.ไฉ่ จึงจากไปอย่างสงบด้วยวัยเพียง 44 ปีเท่านั้น วงการสื่อสารมวลชนไทยต้องสูญเสียบุคคลากร ระดับคุณภาพอีกครั้ง โดยเฉพาะสื่อมวลชนกีฬา นับเป็นข่าวเศร้าสะเทือนใจคนในวงการกีฬา รวมถึง ประชาชนผู้มีกีฬาอยู่ในหัวใจอย่างมาก ดังเช่น สื่อมวลชนกีฬาส่วนหนึ่งได้ให้ความเห็น ไว้ว่า

“...อ.ไฉ่ คายไปด้วยความเสียดาย และอาลัยอาวรณ์ของคนจำนวนมากที่อยู่ เบื้องหลัง เขาเป็นคนที่มีความค่าต่อสังคมซึ่งจะหาคนมาทดแทนให้มีคุณสมบัติครบถ้วนอย่าง เขานั้น ยากเหลือเกิน...” (ชัชชะ ปิ่นสุวรรณ, 2540 : 5)

“...การสูญเสีย อ.ไฉ่ มิใช่เป็นการสูญเสียของผู้ที่เป็นญาติมิตรเท่านั้น แต่เป็นการสูญเสียของพวกเราแฟนกีฬาทั้งหมด เพราะ อ.ไฉ่ เป็นสมบัติของแฟนกีฬา เป็นทรัพยากรบุคคลอัน ทรงคุณค่าอย่างยิ่งของวงการนี้...” (จำเริญ, 2540 : 27)

หากเราจะวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ เอกชัย นพจินดา ได้รับการยอมรับในฐานะ นักสื่อสารมวลชนกีฬา โดยสรุปแล้ว น่าจะมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน ทั้งที่เป็นปัจจัย ทางสังคมและปัจจัยส่วนบุคคลที่หล่อหลอมให้ อ.ไฉ่ มีชื่อเสียงโด่งดังในฐานะนักพากย์ฟุตบอล มือหนึ่งของประเทศไทย นั่นคือ

ปัจจัยทางสังคมประการแรกที่ทำให้ อ.โฮ่ง ประสบความสำเร็จน่าจะมีจากความพร้อมของสังคมโลก และสังคมไทยในเรื่องกีฬา กล่าวคือ กีฬาฟุตบอลเป็นที่นิยมแพร่หลายทุกภูมิภาคทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ประกอบกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่สามารถถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลนั้ดสำคัญจากต่างประเทศ โดยเริ่ม จากการแข่งขันฟุตบอลโลก ปี 1970 (พ.ศ 2513) รวมไปถึง การเกิดระบบบริการโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิก หรือ เคเบิลทีวี ในปี พ.ศ 2532 ซึ่งมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากต่างประเทศให้สมาชิกได้ชมอย่างเต็มอิม ไม่ว่าจะเป็้นฟุตบอล พรีเมียร์ลีก อังกฤษ, ฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป, ฟุตบอลนุนคตลิกา เยอรมัน จึงนับว่า เป็นช่วงจังหวะที่มีความพร้อมเรื่องบรรยากาศทางสังคมที่ส่งเสริมให้กีฬาฟุตบอลเข้ามาสู่ความนิยมของประชาชนชาวไทยนั่นเอง และการได้สังกัดในองค์กรที่มีความพร้อมด้านวัตถุดิบ เช่น ช่อง 7 ก็นับเป็นส่วนเสริมสำคัญต่อเส้นทางสู่ความสำเร็จในการทำงานของ อ.โฮ่ง

หากกล่าวถึงประเด็นเรื่อง องค์กร สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นับเป็นองค์กรที่มีรายการฟุตบอลนำเสนอมากที่สุดในส่วนของฟรีทีวีเมื่อเทียบกับช่องอื่นๆด้วยกัน โดยเฉพาะฟุตบอลอังกฤษ ซึ่งช่อง 7 ได้รับสิทธิในการถ่ายทอดสดฟุตบอลดิวิชั่น 1 อยู่ก่อนหน้าแล้ว จึงได้รับสิทธิทำสัญญาการถ่ายทอดสดรายการฟุตบอลพรีเมียร์ลีก ในปี พ.ศ 2535 ท่ามกลางความสนใจกีฬาฟุตบอลของประชาชนชาวไทยที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าทุกสถานีจะพยายามเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์รายการดังกล่าวก็ตาม จนกระทั่งในปี พ.ศ 2540 นับเป็นช่วงเวลา ที่ ช่อง 7 มีการนำเสนอฟุตบอลอังกฤษได้ครบวงจรที่สุด

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จึงมีศักยภาพสูงสุดในการนำเสนอรายการประเภทกีฬาฟุตบอล ทั้งการถ่ายทอดสดฟุตบอลนั้ดสำคัญ เนื่องจากมีลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดอยู่ในมือ ประกอบกับ ได้ผู้เชี่ยวชาญในการบรรยายกีฬาเฉพาะทางมาร่วมงานอย่าง อ.โฮ่ง อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจัยแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยที่สร้างความพร้อมเป็นอย่างดี แต่ถ้าหาก อ.โฮ่ง ไม่มีคุณสมบัติส่วนตัวที่ดีเยี่ยมแล้ว ปัจจัยเอื้ออำนวยดังกล่าวข้างต้นคงเป็นเพียง “โอกาส” ที่ผ่านเข้ามา..แล้วผ่านไป

ความเป็น “อ.โฮ่ง” ก่อรูปมาได้อย่างไรนั้นหากต้องการหาคำตอบในคำถามนี้คงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องย้อนกลับไปมองที่ “บ้านหลอม” นั่นคือ เริ่มจากครอบครัวซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่หล่อหลอมความเป็น “คน” ที่สมบูรณ์แบบของเขา

ช.ไช่ เกิดวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ 2496 เป็นบุตรของ พ.ท ไพฑูรย์ และ พ.ท อุไร นพจินดา เกิดมาพร้อมกับการเป็นถูกทหาร ในฐานะถูกชาวคนโต มีน้องสาวและน้องชายอีก 2 คน คือ นัสนา และ ธรรมชาติ นพจินดา

ด้วยเหตุที่ ช.ไช่ เติบโตท่ามกลางครอบครัวของชาติที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสายเลือด ทหารปลูกฝังให้ ช.ไช่ เป็นคนอดทน มีระเบียบวินัยโดยไม่รู้ตัว รวมทั้งนิสัยรักการอ่าน ชอบแสวงหาความรู้ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้เป็นพ่อ

ในด้านการศึกษา แม้ว่าเงินเดือนราชการที่พ่อและแม่ของ ช.ไช่ ได้รับต่อเดือนนั้น จะไม่มากนัก แต่ทว่าท่านทั้งสองก็ตั้งใจมั่นที่จะมอบสิ่งที่มีค่าให้กับทั้ง ช.ไช่ และน้องๆ สิ่งนั้นก็คือ “การศึกษา” หวังเพียงเพื่อให้ลูกๆ ได้มีโอกาสเข้าเรียนโรงเรียนดีๆ และได้รับในสิ่งที่คิด ดังนั้น ช.ไช่ จึงได้เข้ามาเรียนที่วชิราวุธวิทยาลัย

วชิราวุธวิทยาลัย เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้น แต่เดิมชื่อว่า โรงเรียนมหาดเล็กหลวง มีพระประสงค์ให้เป็นสถานศึกษาที่สร้างคุณภาพแก่เด็ก ที่ได้เล่าเรียน โดยเน้นถึงความเป็นสุภาพบุรุษ คือ รักกีฬา เล่นดนตรีเป็นและรักศิลปะ รักพวกพ้อง รู้จักเคารพรุ่นพี่ รุ่นน้อง มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและการเสียสละ เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบไปแล้ว จะได้เข้าสังคมได้ดีมากกว่าที่จะเน้นเรื่องการศึกษาเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ การเรียนการสอนของวชิราวุธวิทยาลัย ได้ยึดหลักพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวตลอดมา

วชิราวุธวิทยาลัย จึงเปรียบได้กับบ้านหลังหนึ่งที่สองที่มีส่วนสำคัญในการจัดเกล้าให้บุคคลที่ชื่อ เอกชัย นพจินดา กลายเป็น ช.ไช่ ผู้ยิ่งใหญ่ ที่คนทั้งประเทศรู้จักในวันนี้

สืบเนื่องมาจากสมัยเด็ก ๆ ค.ช เอกชัย นพจินดา สนใจแต่กีฬาฟุตบอล วันหนึ่งๆ แทนที่จะท่องตำราเรียน เขากลับมัวแต่อ่านข่าวการแข่งขันฟุตบอล โดยเฉพาะ ฟุตบอลดิวิชั่น 1 ของอังกฤษ จนเพื่อน ๆ ขนานนามว่า “เอ็กกี้” อันมาจาก ชื่อของคาราฟุตบอลแห่งทีม ลีคส์ ยูไนเต็ด ที่ ช.ไช่ ชื่นชอบสมัยนั้น (ผู้จัดการรายสัปดาห์, มีนาคม 2540:15)

นอกจากจะเป็นผู้รักในการเปิดรับข่าวสารความรู้แล้ว ช.ไช่ ยังได้ตั้งสมประสงค์ปรารถนา ความเชี่ยวชาญในการเป็นผู้ส่งสารตั้งแต่เด็ก ๆ โดยเมื่อวัยเยาว์ ช.ไช่ เป็นนักเล่นกีตาร์ในหมู่เพื่อนฝูง ซึ่งมักสร้างเสียงหัวเราะได้ไม่เว้นวันและน้อยคนนักจะทราบว่า ช.ไช่ เมื่อสมัยเรียน

ยังมีพรสวรรค์เป็นนักเขียนการ์ตูนสงครามมือหนึ่งของชั้นเรียน ถึงกับเคยเขียนรวมเป็นเล่ม แจกให้เพื่อนๆ ได้อ่านด้วย แต่ที่สิ่งสำคัญ ที่หล่อหลอมให้ อ.ไช่ ยิ่งใหญ่ในวงการสื่อสารมวลชน กีฬา มาจาก การที่เขาเป็นนักกีฬาและรักการเล่นกีฬา โดยเฉพาะ กีฬาฟุตบอล เป็นชีวิตจิตใจ

ระหว่างการเรียนที่วชิราวุธวิทยาลัย อ.ไช่ ถือได้ว่าเป็นนักกีฬาตัวของเขาเป็นกำลังใน ทีมฟุตบอลของกลุ่ม โดยเล่นในตำแหน่ง เซ็นเตอร์ฮาล์ฟ ซึ่งเป็นตำแหน่งเคียวที่ อ.ไช่ ลงเล่นมา ตลอดจนจบการแข่งขัน

หลังจากเรียนจบชั้น ม.ศ 5 จากวชิราวุธวิทยาลัย อ.ไช่ ตัดสินใจเข้าทำงานที่หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ซึ่งเป็นจุดพลิกผัน จากการที่เขาไม่สามารถสอบเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้ แม้จะใช้ความพยายามในการสอบถึง 2 ครั้งก็ตาม

“...การที่คนอย่าง ไช่ ไม่ได้จบปริญญา นั้นไม่ได้หมายความว่า สถิติปัญญาเขาไม่ถึงสอบ ไม่ได้สักทีหากเป็นจังหวะชีวิตของเขาที่ไม่เรียนได้ดีกว่าเรียนในช่วงนั้น...” (ชอคทอง, สยามกีฬา 9 มิถุนายน 2540 :5)

และด้วยความจำเป็นทางครอบครัวในฐานะ“พี่ชายคนโต” ที่เขาจะต้องรับผิดชอบมากขึ้น อ.ไช่ จึงตัดสินใจหันเหชีวิต เข้าทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ด้วยวุฒิ ม.ศ 5

บทบาทของการทำงานด้านข่าวกีฬา จึงเป็นบทบาทแรกที่ อ.ไช่ ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับ สิ่งที่เขารักนั่นคือ กีฬาฟุตบอล ที่นี้เขาริมทำข่าวกีฬาทุกประเภทก่อนและด้วยพื้นฐานความรู้ด้านกีฬาที่เขามี งานซึกเขียนสำหรับเขาจึงไม่ยาก หลังจากนั้นไม่นาน อ.ไช่ ได้มีโอกาสแปลข่าว กีฬาต่างประเทศ หลังจากผ่านงานแปลข่าวเพียงแค่ 1 เดือน เขาก็ได้ทำงานแปลที่เป็นคอลัมน์ของตัวเอง ทำให้นามปากกา “อ.ไช่” เริ่มปรากฏต่อสายตาผู้อ่าน โดยมิ สุรินทร์ ถิถาว์วัฒน์ หัวหน้าข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์บ้านเมืองยุคนั้นเป็นผู้ตั้งให้

เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ อ.ไช่ จะจบการศึกษาเพียงชั้น ม.ศ 5 แต่ทว่าระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของเขา ไม่ได้ด้อยกว่าผู้ที่จบปริญญาเลย เขาสามารถแปลบทความจาก นิตยสารกีฬาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ซึ่งความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้น ล้วนแต่อาศัย การสั่งสมตั้งแต่วัยเยาว์นั่นคือ นิสัยรักการอ่าน รวมถึงการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

“ พี่ไย่ง สมัยเรียนที่ A.U.A ถึงเล่ม 11 เขาจะหาเวลาไปเรียนตอนเช้า หลังจากนั้นช่วงบ่าย พี่ไย่งจะไปทำงาน” (ธราวุธ นพจินดา, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2541)

นอกจากการแปลข่าวกีฬาจากต่างประเทศแล้ว ในปี พ.ศ 2519 อ.ไย่ง มีโอกาสบ่มเพาะประสบการณ์ในกีฬาฟุตบอลที่เขารัก ด้วยการเป็นผู้สื่อข่าวชาวไทย เดินทางไปติดตามการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญที่ประเทศอังกฤษ และเขียนข่าวรายงานผลการแข่งขันจากสนามแข่งลงในนิตยสาร สตาร์ชอคเกอร์ คอลัมน์ “อ.ไย่ง บุกลอนดอน” ซึ่งได้รับความนิยมจากแฟนฟุตบอลเมืองไทยเป็นอย่างมาก

จากบทบาทผู้สื่อข่าวกีฬาในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องกีฬาฟุตบอลเป็นอย่างดี ทำให้ อ.ไย่ง มีโอกาสเข้าสู่วงการโทรทัศน์ เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ 2529 จากการชักชวนของผู้บริหาร สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ให้ร่วมงาน ในฐานะของนักพากย์กีฬา

สุรินทร์ ตีตาวัฒน์ ได้กล่าวถึง เส้นทางสู่ความสำเร็จของ อ.ไย่ง ในหนังสือพิมพ์สยามกีฬา ฉบับ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ 2540 หน้าพิเศษ ง. ไว้ว่า

“...ขณะที่ไย่ง เป็นโฆษกอยู่ และยังทำงานให้ (หนังสือพิมพ์) บ้านเมืองแค่ทำได้ 8 ปี เขาก็ทำให้ช่อง 7 และ(นิตยสาร) สตาร์ชอคเกอร์แบบเต็มตัว จนกระทั่งมาโด่งดังสุดขีดในการพากย์ฟุตบอลโลก ปี 1986 (พ.ศ 2529) ที่ประเทศเม็กซิโก ด้วยน้ำเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ และจดจำชื่อนักฟุตบอลคนๆทุกทีม เป็นข้อมูลที่คนฟังคิดใจอย่างมาก...”

จากงานเขียนในหน้าหนังสือพิมพ์ ที่อาศัยการถ่ายทอดความคิด ผ่านปลายปากกา อ.ไย่ง มีโอกาสก้าวสู่อีกบทบาทหนึ่ง คือการทำงานหลังไมโครโฟน ที่ต้องใช้เสียงเป็นสื่อ นับเป็นงานที่ท้าทายความสามารถ ซึ่ง อ.ไย่ง สามารถเข้าถึงจิตใจแฟนกีฬาได้ไม่ยากนัก ด้วยพื้นฐานในการเป็น “นักเล่นกีฬา” เมื่อวัยเยาว์ รวมกับข้อมูลในกีฬาฟุตบอลต่างประเทศที่ได้สั่งสมมาโดยตลอด ปัจจุบันเหล่านี้ ทำให้เขาสามารถถ่ายทอดเกมการแข่งขันกีฬาที่อยู่ตรงหน้า ได้อย่างน่าฟัง ด้วยน้ำเสียงที่โดดเด่น หนักไปทางแหบแห้ง รวมถึง ตีตาการพากย์ที่พร้อมไปด้วยข้อมูล ทำให้มีงานพากย์ติดพันต่อมา

จากงานพากย์ฟุตบอล ซึ่งถือได้ว่าเป็น “คนทำงานหลังกล้อง” ต่อมา ในปี พ.ศ 2531 อ.ไย่ง มีโอกาสเป็นพนักงาน “หน้ากล้อง” อย่างจริงจัง เมื่อได้รับคำเชิญจาก ชาติเชื้อ วรรณสุต

ผู้อำนวยการ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และ สุรางค์ เปรมปรีดิ์ ผู้จัดการฝ่ายรายการ ให้รับหน้าที่อ่านข่าวกีฬาภาคค่ำ ซึ่ง ช.ไย่ง ก็สอบผ่านอีกครั้ง ในฐานะผู้อ่านข่าวกีฬาทางโทรทัศน์

หลังจากที่ ช.ไย่ง ได้สัมผัสกับสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์แล้ว สื่อวิทยุ นับเป็นอีกสื่อหนึ่งและเป็นสื่อสุดท้าย ที่ ช.ไย่ง ได้ทำ โดยร่วมถ่ายทอดข่าวสาร รวมถึง วิเคราะห์เกมการแข่งขัน นัดสำคัญให้แฟนกีฬาได้ฟังทาง F.M 99 สปอร์ต เรดิโอ ในช่วง “มุมมอง ช.ไย่ง” เวลา 8.00 ถึง 9.00 นาฬิกา

เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ “ช.ไย่ง” จะมีหลายบทบาท ทั้งภาพของ นักข่าวกีฬา ผู้อ่านข่าวกีฬา ผู้บรรยายกีฬา และอีกหลายๆบทบาทก็ตาม แต่ทว่า ชื่อเสียงและความนิยมนของเขา ที่ถูกเด็กเล็กแดงหรือแฟนฟุตบอล ทั้งหญิงและชาย ให้ความเชื่อถือ รู้จักและยกย่องในฝีมือและความรู้จริง ในกีฬาฟุตบอลที่ได้ถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ เปรียบได้กับ ฮีโร่ในดวงใจของแฟนลูกหนังเมืองไทย เลยทีเดียว

จะเห็นได้ว่า การทำงานของ ช.ไย่ง นับตั้งแต่การทำงานเป็นผู้สื่อข่าวกีฬา ต้องอาศัยทักษะ การรับสาร การถ่ายทอดสาร นั่นคือ การเขียน ต่อมา เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็น ผู้อ่านข่าวกีฬา สิ่งที่แตกต่างกันไปอย่างแน่นอน คือ การปรากฏตัวผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการ “เปิดตัว” ให้ผู้ชม ได้รู้จักหน้าค่าตา ต้องอาศัย เทคนิคในการอ่านและการสื่อสารกับกล้องเป็นสำคัญ และสุดท้าย เป็นบทบาทที่ยากที่สุด นั่นคือ การพากย์กีฬา ซึ่งต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติในการเป็นผู้ส่งสารที่ดี ประกอบกับ มีความรู้ด้านกีฬาอย่างลึกซึ้ง ขณะเดียวกัน ต้องมีสมาธิกับเกมการแข่งขันในสนาม เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ชมได้เข้าใจและรู้สึกสนุกไปกับการแข่งขัน ซึ่งน้อยคนนักที่จะมีคุณสมบัติพร้อมพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ จนเป็นที่ยอมรับ ทั้งการอ่าน, การเขียน, การพากย์กีฬา เช่น เอกชัย นพจินดา

ทุกชีวิตล้วนมีค่านำศึกษา เพื่อใช้เป็นแบบอย่างของชีวิต เพราะแต่ละชีวิตต่างมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะ ชีวิตที่ได้รับการยอมรับในวงการสื่อสารมวลชนกีฬา เช่น ช.ไย่ง ซึ่งมีเรื่องราวชีวิตที่มีคุณค่าหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมา รวมถึง ปัจจัยที่ทำให้ ช.ไย่ง ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเป็นที่ยอมรับของประชาชนถือเป็น “แม่แบบ” ให้กับ นักข่าวสาขากีฬา รวมถึง นักสื่อสารมวลชนด้านกีฬาทุกแขนงอีกด้วย

เพื่อเป็นการตีบทอด แบบอย่างชีวิตที่มีคุณค่าให้ได้ศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงเลือกการศึกษา ประวัติชีวิตบุคคล (Life history) ซึ่งเป็นการบันทึกเกี่ยวกับประวัติชีวิตความเป็นมาของบุคคล โดยบุคคลหนึ่ง ก่อให้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆที่เป็นประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคนนั่นเอง โดยเน้นย้ำให้เห็นถึง ความสำคัญของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญ ต่อสถานการณ์ต่างๆในชีวิตของคนเรา หรือของบุคคลนั้นๆ รวมถึงความเป็นมา หรือพัฒนาการของปัจจัยเหล่านั้น (Agar, 1980: 223 -239)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในอดีต การศึกษาประวัติชีวิตบุคคล มักจะเลือกศึกษาเฉพาะเรื่องของชนชั้นสูงหรือที่เรียกว่า ประวัติศาสตร์การเมืองและหัวเรื่องที่ศึกษาจะเน้นเฉพาะเจาะจงการเมืองระดับสูง ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญควรค่าแก่การศึกษา เช่น การศึกษาประวัติศาสตร์บุคคลหรือสถาบันแต่ในกรณีของบุคคลธรรมดาแล้ว มักไม่ได้รับความนิยมนิยมนที่จะเรียนรู้และศึกษา

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยประวัติชีวิตบุคคลครั้งนี้ ถึงแม้จะเป็นการศึกษาเรื่องราวชีวิตของบุคคลธรรมดาก็ตาม แต่ความน่าสนใจอยู่ที่บุคคลที่จะศึกษามีผลงานและการยอมรับของสังคมมากกว่า รวมไปถึง หัวข้อที่ศึกษาเป็นเรื่องของกีฬาด้วยซึ่งเมื่อเทียบกับหัวข้อเรื่อง การเมือง การปกครองแล้ว น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญและดูค้อย่างตงไปทันที ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว “กีฬา” เป็นกิจกรรมที่จะอำนวยความสะดวกอย่างมาก ต่อมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ดังคำกล่าวที่ว่า “กีฬาพัฒนาคน”

กีฬา เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตของมนุษย์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจ อีกทั้ง ยังเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานพระบรมราชโองการ เนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ เรื่องการกีฬาที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ 2531 ไว้ว่า

“...ในหลักการ การกีฬาเป็นสิ่งที่มีความประสงค์ขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงและสามารถที่จะแสดงฝีมือในเชิงกีฬา เพื่อความสามัคคีและเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ดีขึ้น เวลานี้ การกีฬานับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วย คือทางสังคม ทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่ประนีประนอม ในทางสุขภาพของร่างกายและของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทำให้สิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง และโดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศ ก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์ ซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ดังนั้น กีฬา มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับชีวิตของแต่ละคน และชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติถูกต้องหมายถึง

ว่าอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถก็จะได้นำชื่อเสียงแก่คนและแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติด้วยความเรียบร้อย ด้วยความสุข ก็ทำให้มีชื่อเสียงเหมือนกันและจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ...”

จากความสำคัญของการกีฬา ดังกล่าว หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการกีฬา ด้วยการร่วมจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ระดับต่างๆหรือกระทั่งการให้การสนับสนุนนักกีฬาในการร่วมแข่งขันระดับนานาชาติ โดยมี “สื่อมวลชน” เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสารไปสู่ประชาชน

หน้าที่ของสื่อมวลชน ดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ได้กำหนดให้ สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือหลัก ในการถ่ายทอดข่าวสารเทคโนโลยี และช่วยปลุกกระตือรือร้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการพัฒนา รวมทั้ง เพิ่มขีดความสามารถในการส่งข่าวสารครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง

อาจกล่าวได้ว่า การที่การกีฬาจะเป็นที่นิยมจากประชาชนได้นั้น “สื่อมวลชน” ถือเป็นกลจักรสำคัญ ในการนำพาข่าวสารไปถึงผู้รับสาร มีส่วนในการเพิ่มสีสันในรายการกีฬาหรือการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากสนามแข่งขัน ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเรื่องประวัติผลงานของ เอกชัย นพจินดา ในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน อีกทั้งยังมีส่วนกระตุ้นให้เยาวชนไทย หันมาสนใจกีฬาอยู่ไม่น้อย สอดคล้องกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในการร่วมพัฒนา “เยาวชนของชาติ” สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ โดยใช้ สื่อมวลชน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร

ถึงที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ภายหลังจากการเสียชีวิตของ อ.ไฉ่ หลากๆหน่วยงานต่างร่วมแรงร่วมใจ สานต่อเจตนารมณ์ของ อ.ไฉ่ ที่ต้องการเห็นเยาวชนไทย หันมาเล่นกีฬา ดังนั้น บุญนิธิ เอกชัย นพจินดา เพื่อฟุตบอลสำหรับเยาวชน จึงก่อตั้งขึ้น เพื่อสานต่อแนวคิดอันดีงามให้คงอยู่ต่อไป

ถึงแม้ว่า อ.ไฉ่ จะจากไป แต่คุณงามความดี รวมถึงเจตนารมณ์ของเขา ยังอยู่คู่วงการกีฬาไทย นับได้ว่า อ.ไฉ่ เป็นตัวอย่างของ “นักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา” ที่นำศึกษา และจากการ

ที่ผู้วิจัยมีความสนิทคุ้นเคยและได้ร่วมงานเมื่อครั้งที่ อ.ไช่ ยังมีชีวิตอยู่ โดยผู้วิจัย ทำหน้าที่เป็น ผู้สื่อข่าวกีฬาและผู้ประกาศข่าวกีฬา ที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ตั้งแต่ ปี พ.ศ 2537 ตลอดเวลาที่ได้ร่วมงาน อ.ไช่ จะคอยให้คำแนะนำ รวมถึงถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ในการทำงานอย่างไม่ปิดบัง ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลที่ทำได้ยากและมีคุณค่าสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ปัญหานำวิจัย

1. เอกชัย นพจินดา มีประวัติความเป็นมาที่น่าศึกษาอย่างไร
2. เอกชัย นพจินดา มีหลักการทำงานด้านต่างๆอย่างไร
3. ปัจจัยที่ทำให้ เอกชัย นพจินดา ประสบความสำเร็จในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา มาจากสาเหตุใดบ้าง
4. เอกชัย นพจินดา มีคุณูปการต่อวงการสื่อสารมวลชนกีฬาและสังคมไทยด้านใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมารวมถึงประวัติชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานของ เอกชัย นพจินดา
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงหลักการทำงานของ เอกชัย นพจินดา ในงานด้านต่างๆ
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเอื้ออำนวย ที่ทำให้ เอกชัย นพจินดา ประสบความสำเร็จในการทำงานจนได้รับการยอมรับ
4. เพื่อศึกษาคุณูปการของ เอกชัย นพจินดา ที่มีต่อวงการสื่อสารมวลชนด้านกีฬาและสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและหลักการทำงานของ เอกชัย นพจินดา ตั้งแต่ พ.ศ 2496-2540 รวมระยะเวลา 44 ปี

2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ เอกชัย นพจินดา ประสบความสำเร็จ จนได้รับการยอมรับ ในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา

ข้อสันนิษฐาน

1. เหตุที่ทำให้ เอกชัย นพจินดา ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานสืบเนื่องมาจากการ เป็นคนที่ศึกษา เรียนรู้มากเมื่อครั้งเยาว์วัย
2. ปัจจัยส่วนบุคคล, ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยเชื้ออำนาจ มีส่วนในการหล่อหลอมให้ เอกชัย นพจินดา เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับในการทำงาน
3. เอกชัย นพจินดา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกกระแสความสนใจ กีฬาฟุตบอลให้กับสังคมไทย

นิยามศัพท์

1. นักสื่อสารมวลชนกีฬา ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ทำงานในแวดวงข่าวสารด้านกีฬา เป็นสื่อกลาง ในการนำเสนอความเคลื่อนไหวการแข่งขันกีฬาทุกประเภทสู่ประชาชน ผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์, สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ประกอบด้วย 3 บทบาทดังนี้
 - 1.1 ผู้สื่อข่าวกีฬา หมายถึง บุคคลที่ทำงานเบื้องหลังกล้อง มีหน้าที่นำเสนอข่าว ถ่ายทอดเกมการแข่งขันกีฬา ผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์
 - 1.2 ผู้ประกาศข่าวกีฬา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รายงานข่าวกีฬาทางโทรทัศน์ รวมไปถึง การรายงานสดจากสนามแข่งขัน
 - 1.3 นักพากย์กีฬาฟุตบอลทางโทรทัศน์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดบรรยากาศ เกมการแข่งขันฟุตบอล ทั้งในประเทศ และต่างประเทศทางสื่อโทรทัศน์
2. คัมภีร์ฟุตบอล หมายถึง ชื่อคอตัมน์ในนิตยสาร สตาร์ชอว์เคอร์ โดย อ.ไฉ่ รับหน้าที่ คอบปัญหาแฟนฟุตบอลและด้วยความรอบรู้ เจนจัดเรื่องกีฬาฟุตบอลเป็นที่มาของการยอมรับและ ยกย่องให้เป็น “คัมภีร์ฟุตบอล” ตามชื่อคอตัมน์
3. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยภายในที่ส่งเสริมให้ เอกชัย นพจินดา เป็นบุคคลที่ ได้รับการยอมรับในการทำงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัว ครอบครัว รวมถึงคุณสมบัติ ส่วนตัว

4. ปัจจัยทางสังคม หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่มีส่วนในการหล่อหลอมให้ เอกชน นพจินดา ประสบความสำเร็จในการทำงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศทางสังคมและบรรยากาศของโลก เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลขณะนั้น รวมถึง การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

5. ปัจจัยเชื้ออำนาจ หมายถึง ปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามามีผลต่อความสำเร็จของ เอกชน นพจินดา อันประกอบด้วย องค์กรที่สังกัด และ หัวหน้างาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการรวบรวมนำเกร็ดชีวิตจริง จากบุคคลตัวอย่าง เพื่อเป็นข้อคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิตของนักสื่อสารมวลชนรุ่นต่อไป
2. ผลจากการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อสรุปได้ว่า นักข่าวกีฬา, ผู้ประกาศกีฬา, นักพากย์ฟุตบอลที่ประสบความสำเร็จ ควรมีคุณสมบัติอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย